

Zaak C-500/19

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

1 juli 2019

Verwijzende rechter:

Oberste Gerichtshof (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

28 mei 2019

Verzoekster tot Revision:

Puls 4 TV GmbH & Co. KG

Verweerster in Revision:

YouTube LLC

Google Austria GmbH

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Vordering tot staking en tot schadevergoeding wegens inbreuk op het auteursrecht

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Uitlegging van het Unierecht, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

1. Moet artikel 14, lid 1, van richtlijn 2000/31/EG aldus worden uitgelegd dat de exploitant van een online videoplatform als hostingdienstverlener een tot verval van de uitsluiting van aansprakelijkheid leidende actieve rol vervult doordat hij, naast het ter beschikking stellen van opslagruimte voor aangeleverde inhoud, de volgende nevendiensten verricht of aanbiedt aan de gebruiker:

- het voorstellen van per thema gerangschikte video's;
- de vereenvoudiging van het zoeken door platformbezoekers naar titels of inhoudelijke gegevens door middel van een elektronische inhoudsopgave, waarbij de gebruiker de titel of de inhoudelijke gegevens kan bepalen;
- het ter beschikking stellen van online aanwijzingen voor het gebruik van de dienst („Help”);
- het met goedkeuring van de gebruiker koppelen van door de gebruiker geüploade video's met reclame (echter zonder reclame voor de exploitant van het platform zelf) overeenkomstig de door de gebruiker gekozen doelgroep?

2. Is een nationale regeling die bepaalt dat op een hostingdienstverlener (tussenpersoon) die een actieve faciliterende rol vervult bij door zijn gebruikers gepleegde inbreuken alleen een verplichting tot staking rust wanneer de medeplichtige de inbreuk door de gebruiker bewust heeft bevorderd, verenigbaar met artikel 11, lid 1, van richtlijn 2004/48/EG, of moet deze bepaling aldus worden uitgelegd dat de lidstaten aan het recht van de rechthebbenden om jegens de medeplichtige een stakingsvordering in te stellen, niet de voorwaarde mogen verbinden dat de door de gebruiker gepleegde inbreuk bewust wordt bevorderd?

3. Moeten de regelingen van de artikelen 12 tot en met 14 van richtlijn 2000/31/EG inzake de aansprakelijkheid van tussenpersonen worden aangemerkt als een horizontale beperking van aansprakelijkheid die voor alle tussenpersonen met een neutrale rol gelden, ook in gevallen waarin hun activiteit auteursrechtelijk moet worden gekwalificeerd als door henzelf verrichte mededeling aan het publiek?

4. Moeten artikel 14, lid 3 (evenals artikel 12, lid 3, en artikel 13, lid 2) van richtlijn 2000/31/EG, artikel 8, lid 3, van richtlijn 2001/29/EG en artikel 11, lid 3, van richtlijn 2004/48/EG aldus worden uitgelegd dat een hostingdienstverlener (tussenpersoon) die een neutrale rol vervult, ook in het geval van een tegen hem gerichte stakingsvordering een beroep kan doen op de uitsluiting van aansprakelijkheid van artikel 14, lid 1, van richtlijn 2000/31/EG, en houdt dit tevens in dat tegen een dergelijke tussenpersoon alleen een rechterlijk stakingsbevel kan worden uitgevaardigd wanneer hij daadwerkelijk kennis heeft genomen van de onwettige activiteit of informatie, of kan een dergelijk rechterlijk bevel reeds worden uitgevaardigd wanneer de hostingdienstverlener de vermeend inbreuk makende inhoud niet onmiddellijk na een concrete aanmaning verwijderd of ontoegankelijk maakt en in een gerechtelijke procedure wordt bevestigd dat er daadwerkelijk sprake is van een inbreuk?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), met name artikel 267

Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij (PB 2001, L 167, blz. 10; hierna „richtlijn 2001/29”), in het bijzonder artikel 8, lid 3

Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt („richtlijn inzake elektronische handel”) (PB L 178, blz. 1; hierna: „richtlijn 2000/31”), in het bijzonder artikel 14

Richtlijn 2004/48/CE van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (PB 2004, L 157, blz. 45; hierna: „richtlijn 2004/48”), in het bijzonder artikel 11

Aangehaalde nationale bepalingen

Urheberrechtsgesetz (wet op het auteursrecht), inzonderheid de §§ 18a en 81

Gesetz über den elektronischen Geschäftsverkehr (wet inzake de elektronische handel; hierna „ECG”), in het bijzonder de §§ 13 tot en met 17

Korte uiteenzetting van de feiten, het hoofdgeding en de voornaamste argumenten van partijen

- 1 Puls 4 TV is onder meer exploitant van een Oostenrijkse televisiezender.
- 2 YouTube (de procedure voor het Oberste Gerichtshof speelt momenteel alleen tussen Puls 4 TV en YouTube) exploiteert het videoplatform www.youtube.com, waarop video's die door gebruikers zijn geüpload ter beschikking worden gesteld, zodat zij door bezoekers van het platform kunnen worden afgespeeld. YouTube biedt deze dienst aan als hostingdienstverlener en slaat de door de gebruikers geüploadde inhoud op. In beginsel wordt deze inhoud niet vooraf gecontroleerd op eventuele schendingen van auteursrechten.
- 3 Wanneer de gebruiker daartoe toestemming verleent, worden de geüploadde video's voorzien van reclame, wat door YouTube „monetarisatie” wordt genoemd. Deze monetarisatie wordt door een dochteronderneming van YouTube langs louter technische weg en op geautomatiseerde wijze uitgevoerd.
- 4 Naast monetarisatie biedt YouTube de gebruiker de in de prejudiciële vragen genoemde nevendiensten aan.
- 5 YouTube ontvangt alleen een vergoeding voor het ter beschikking stellen van haar videoplatform, dat wil zeggen alleen voor het verlenen van hostingdiensten. Zij handelt uitsluitend in opdracht van haar gebruikers, die moeten bevestigen dat zij over de nodige auteurs- dan wel gebruiksrechten beschikken. Zij past een

geautomatiseerd review-proces toe, waarbij aangevochten video's naar aanleiding van een „Take-Down Notice” onmiddellijk ontoegankelijk worden gemaakt. Indien een inbreuk wordt geconstateerd, maakt YouTube de betrokken inhoud ontoegankelijk of blokkeert zij het account van de betrokken gebruiker. In casu heeft YouTube de door Puls 4 TV gewraakte video's steeds onmiddellijk verwijderd nadat zij per aanmaning in kennis was gesteld van de auteursrechtelijke bevoegdheden van Puls 4 TV.

- 6 Met haar stakingsvordering heeft Puls 4 TV de rechter verzocht YouTube – op grond van § 18a, lid 1, van het Überheberrechtsgesetz – te verbieden om op www.youtube.com video's ter beschikking te stellen die door Puls 4 TV geproduceerde audiovisuele werken bevatten en door daartoe niet bevoegde personen zijn geüpload. Volgens haar worden de inbreuken op het auteursrecht (in de vorm van een mededeling aan het publiek in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/29) technisch gefaciliteerd door het door YouTube geëxploiteerde platform. Zij meent dat YouTube een actieve rol heeft vervuld. Niet in de laatste plaats vanwege de monetarisatie gaan de activiteiten van een platform als dat van YouTube de functie van een hostingdienstverlener ver te buiten. Volgens haar moet YouTube daarom niet als bevoorrechte hostingdienstverlener, maar als aanbieder van content worden gekwalificeerd.
- 7 YouTube heeft daarentegen aangevoerd dat zij geen werken mededeelt aan het publiek in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/29. Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie is hiervan alleen sprake wanneer de platformexploitant bewust handelt om zijn klanten toegang te verlenen tot beschermd werk. YouTube stelt dat de inbreuken worden gepleegd door de gebruikers, niet door de platformexploitant. Zij stelt tevens dat zij niet dient te worden aangemerkt als medeplichtige. YouTube meent een beroep te kunnen doen op de uitsluiting van aansprakelijkheid die voor hostingdienstverleners geldt, aangezien zij een klassieke hostingdienst aanbiedt en geen actieve rol vervult. Volgens haar zou zij alleen verantwoordelijk zijn voor inbreuken door gebruikers van het videoplatfrom wanneer zij, na door middel van een naar behoren onderbouwde aanmaning daadwerkelijk kennis te hebben genomen van onrechtmatige inhoud, de desbetreffende video's niet onmiddellijk verwijderd of ontoegankelijk maakt. YouTube betoogt dat zij in het kader van haar „Take-Down Notice”-procedure aan deze verplichtingen heeft voldaan.
- 8 De rechter in eerste aanleg heeft de vordering toegewezen. De appelrechter heeft het hoger beroep van YouTube toegewezen en de vordering van verzoekster afgewezen. Tegen deze beslissing heeft Puls 4 TV beroep tot Revision ingesteld.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzingsbeslissing

Eerste prejudiciële vraag (actieve rol van de hostingdienstverlener)

- 9 De artikelen 12 tot en met 14 van richtlijn 2001/31 voorzien in uitsluiting van aansprakelijkheid voor accessproviders die slechts voor een technische doorgifte

van aangeleverde inhoud zorgen, en in beperking van aansprakelijkheid voor hostingdienstverleners die opslagruimte voor aangeleverde inhoud ter beschikking stellen. YouTube moet als hostingdienstverlener worden aangemerkt.

- 10 Een hostingdienstverlener draagt slechts een beperkte verantwoordelijkheid voor aangeleverde inhoud, omdat hij in de regel geen invloed uitoefent op de door de gebruiker aangeleverde inhoud en niet controleert of deze al dan niet rechtmatig is. Het doorslaggevende criterium voor de neutrale rol van een provider is dus of hij aangeleverde inhoud doorgeeft en/of opslaat zonder deze te selecteren of inhoudelijk te wijzigen.
- 11 Volgens de rechtspraak van het Hof vervalt de voor de hostingdienstverlener geldende uitsluiting van aansprakelijk wanneer deze inbreukmakende inhoud niet langer neutraal verwerkt, maar een actieve rol vervult waardoor hij invloed heeft op („kennis heeft van”) of de redactionele controle heeft over die inhoud (zie arresten van het Hof, in de zaken C-236/08 tot en met C-238/08, Google France, punt 120, en C-324/09, L’Oreal, punt 113).
- 12 Volgens het Oberste Gerichtshof ((hoogste federale rechter in civiele en strafzaken, Oostenrijk; hierna: „OGH”) vervult YouTube als hostingdienstverlener geen actieve rol op grond van het feit dat zij de bovengenoemde nevendiensten verricht.

Tweede prejudiciële vraag (aansprakelijkheid als medeplichtige voor inbreuken door derden)

- 13 Indien YouTube bij haar activiteit een actieve rol vervult, zou zij als medeplichtige aansprakelijk kunnen worden gehouden voor door gebruikers gepleegde inbreuken. In dit geval dient de hostingdienstverlener (in de hoedanigheid van medeplichtige) te worden beschouwd als „inbreukmaker” in de zin van artikel 11, lid 1, (en artikel 13) van richtlijn 2004/48.
- 14 Volgens de rechtspraak van het OGH moet de aansprakelijkheid van de medeplichtige worden onderscheiden van die van de directe dader. De medeplichtige kan namelijk alleen aansprakelijk worden gehouden als aan de voorwaarde is voldaan dat hij (in de hoedanigheid van derde) de inbreuk door de directe dader bewust heeft bevorderd of überhaupt mogelijk heeft gemaakt. De medeplichtige moet zich dus bewust zijn van de inbreuk.
- 15 In casu rijst tegen de achtergrond van artikel 8, lid 3, van richtlijn 2001/29 en artikel 11, lid 1, van richtlijn 2004/48 de vraag of het de lidstaten slechts vrijstaat om ook in het recht te voorzien een stakingsvordering tegen onbewust handelende medeplichtigen in te stellen, of dat zij verplicht zijn om in een dergelijk recht tot het instellen van een stakingsvordering te voorzien.

Derde prejudiciële vraag (mededeling aan het publiek en uitsluiting van aansprakelijkheid)

- 16 Wat de strafrechtelijke en civielrechtelijke aansprakelijkheid van dienstverleners (tussenpersonen) betreft, berust richtlijn 2000/31 op de volgende systematiek:
- 17 Volgens artikel 15, lid 1, van die richtlijn mogen de lidstaten accessproviders en hostingdienstverleners geen algemene verplichting opleggen om toe te zien op de informatie die zij doorgeven of opslaan. De lidstaten mogen dienstverleners er evenmin toe verplichten actief te zoeken naar feiten of omstandigheden die op eventuele onwettige activiteiten van de gebruikers van hun diensten duiden. Dienstverleners zijn niet verplicht actieve toezichtmaatregelen te treffen of hun servers te controleren op onrechtmatige inhoud.
- 18 Tegelijkertijd voorzien de artikelen 12 en 14 van richtlijn 2000/31 in uitsluiting respectievelijk beperkingen van de aansprakelijkheid voor tussenpersonen. Deze bepalingen strekken niet tot regeling van de materiële aansprakelijkheid of verantwoordelijkheid van tussenpersonen, maar gaan uit van een dergelijke aansprakelijkheid of verantwoordelijkheid. De aan die verantwoordelijkheid gestelde beperkingen (beperkingen van de aansprakelijkheid) moeten in ruime zin worden opgevat en omvatten zowel de aansprakelijkheid van een provider voor schadevergoeding als diens strafrechtelijke of bestuursrechtelijke aansprakelijkheid.
- 19 De beperkingen van de aansprakelijkheid zijn dus horizontale regelingen die voor alle rechtsgebieden gelden. Bij de beoordeling van civiel- of strafrechtelijke vraagstukken in verband met de aansprakelijkheid van een tussenpersoon moet daarom eerst worden onderzocht of deze wel verantwoordelijk is volgens de bepalingen van richtlijn 2000/31. Pas wanneer deze vraag volgens een dergelijke horizontale beoordeling bevestigend moet worden beantwoord, rijst vervolgens de vraag of ook de toepasselijke materieelrechtelijke bepalingen in een aansprakelijkheid van de tussenpersoon voorzien.
- 20 Naar het oordeel van het OGH heeft het horizontale karakter van de regeling van de uitsluiting van aansprakelijkheid tot gevolg dat de tussenpersoon (voor zover hij een neutrale rol vervult) zich hierop in elk geval kan beroepen, ongeacht de vraag of de hem verweten inbreuk moet worden aangemerkt als door hemzelf gepleegde inbreuk of als deelneming aan een inbreuk door een derde. Dit betekent dat de provider ook een uitsluiting van aansprakelijkheid geniet wanneer zijn activiteit moet worden beschouwd als eigen (door hemzelf bewerkstelligde) mededeling aan het publiek in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/29.

Vierde prejudiciële vraag (stakingsvordering en uitsluiting van aansprakelijkheid)

- 21 Volgens artikel 14, lid 1, van richtlijn 2000/31 (§ 16 ECG) is de hostingdienstverlener niet verantwoordelijk voor aangeleverde inhoud wanneer hij niet daadwerkelijk kennis heeft van de onwettige activiteit of informatie. Hij is niet aansprakelijk voor schadevergoeding wanneer hem geen omstandigheden bekend zijn die op een onwettige activiteit of informatie wijzen. Het subjectieve

bestanddeel heeft enerzijds betrekking op het bestaan van een onwettige informatieverstrekking. Voor daadwerkelijke kennis is een uitdrukkelijk besef vereist; voor bekendheid met de bedoelde omstandigheden is een gegrond vermoeden vereist (onwetendheid door grove nalatigheid volstaat). Anderzijds moet het subjectieve bestanddeel ook betrekking hebben op de onwettigheid. De hostingdienstverlener moet zich bewust zijn van de onwettigheid. Dit vereist dat de onwettigheid voor de leek zonder verder onderzoek evident is en dat hij ervan overtuigd is dat het om illegale inhoud gaat. Indien aan de subjectieve vereisten is voldaan, moet de hostingdienstverlener onmiddellijk actie ondernemen om de onwettige informatie te wissen of deze ontoegankelijk te maken.

- 22 De artikelen 12 tot en met 14 doen echter geen afbreuk aan de mogelijkheid voor een rechtbank of een overheidsinstantie om in overeenstemming met het rechtsstelsel van de lidstaat te eisen dat de tussenpersoon een inbreuk beëindigt of voorkomt. Dit laat de bevoegdheid van de rechter onverlet om tegen een tussenpersoon naar aanleiding van een vordering tot staking wegens een onwettige activiteit of onwettige informatie een stakingsbevel uit te vaardigen of de tussenpersoon te gelasten onwettige informatie te verwijderen of deze ontoegankelijk te maken, voor zover aan de materieelrechtelijke vereisten voor een stakingsvordering is voldaan.
- 23 Volgens de wetgevingsdocumenten betreffende de Oostenrijkse wet inzake de elektronische handel heeft de uitsluiting van aansprakelijkheid van de artikelen 12 tot en met 14 van richtlijn 2003/31 alleen betrekking op de strafrechtelijke of bestuursrechtelijke aansprakelijkheid en de schadevergoedingsrechtelijke aansprakelijkheid van tussenpersonen. In het geval van een rechterlijk stakingsbevel kan geen beroep worden gedaan op die uitsluiting van aansprakelijkheid. Daarom is het in het geval van een stakingsbevel niet van belang of de tussenpersoon al dan niet daadwerkelijk kennis had van de onwettigheid van de via hem verrichte activiteit of verspreide informatie. Het is alleen van belang of in de gerechtelijke procedure objectief wordt bevestigd dat er sprake is van een inbreuk door de tussenpersoon.
- 24 Voor een auteursrechtelijke stakingsvordering voorziet § 81, lid 1a, van het Oostenrijkse Urheberrechtsgesetz in de volgende bijzonder regeling: indien de stakingsvordering tegen een tussenpersoon als bedoeld in richtlijn 2000/31 is gericht en aan de vereisten voor de uitsluiting van aansprakelijkheid is voldaan, kan tegen de tussenpersoon pas na een concrete aanmaning een vordering worden ingesteld.
- 25 Met betrekking tot de uitsluiting van aansprakelijkheid van artikel 14, lid 1, van richtlijn 2000/31 gaat ook het [Duitse] Bundesgerichtshof (hierna: „BGH”) er in zijn verzoek om een prejudiciële beslissing van uit dat de daadwerkelijke kennis (of, in het geval van schadevorderingen, het besef) aan de kant van de hostingdienstverlener betrekking moet hebben op een concrete onwettige activiteit of informatie (in het concrete geval), die hij dient te verwijderen of ontoegankelijk dient te maken wanneer hij ervan kennis heeft genomen, en dat het niet volstaat

dat de hostingdienstverlener algemeen beseft of zich bewust is van het feit dat zijn diensten voor bepaalde onwettige activiteiten worden gebruikt. Het BGH is evenwel van opvatting dat de uitsluiting van aansprakelijkheid ook betrekking heeft op stakingsvorderingen en dat de exploitant van een internetplatform die geen kennis heeft van de onwettige activiteit of informatie, ook niet verantwoordelijk is voor het staken daarvan.

- 26 Derhalve rijst de vraag of de uitsluiting van aansprakelijkheid voor tussenpersonen waarin richtlijn 2000/31 voorziet, ook geldt voor stakingsvorderingen (rechterlijke stakingsbevelen). Hierbij moet worden gelet op het feit dat de aanmaning die volgens § 81, lid 1a, van het Oostenrijkse Urheberrechtsgesetz vereist is voordat een stakingsvordering kan worden ingesteld, niet per se kan worden gelijkgesteld met daadwerkelijke kennis van de activiteit of informatie, aangezien men zou kunnen betogen dat hiervan pas daadwerkelijk kennis kan worden genomen nadat de hostingdienstverlener de gewraakte inhoud (naar aanleiding van de aanmaning) heeft onderzocht. Volgens deze uitlegging zou er op de hostingdienstverlener ondanks de aanmaning geen verplichting tot staking rusten indien de uitsluiting van aansprakelijkheid van toepassing is.
- 27 De bewoordingen van artikel 14, lid 3, van richtlijn 2000/31, die identiek zijn aan die van de uitzonderingen van artikel 12, lid 3, en artikel 13, lid 2, van die richtlijn, pleiten er volgens het OGH voor dat rechterlijke stakingsbevelen algemeen zijn uitgezonderd van de regeling van artikel 14, lid 1, betreffende de uitsluiting van aansprakelijkheid. Dienovereenkomstig bevatten artikel 8, lid 3, van richtlijn 2001/29 en artikel 11, lid 3, van richtlijn 2004/48 verschillende regelingen inzake rechterlijke bevelen tot staking ten aanzien van tussenpersonen.